

(وَ مِنْ كَلَامٍ لَهُ عَلَيْهِ السَّلَامُ) فِي حَثِّ أَصْحَابِهِ عَلَى الْقِتَالِ : فَقَدَّمُوا الدَّرْعَ، وَ
أَخْرَوْا الْحَاسِرَ، وَ عَضُّوا عَلَى الْأَضْرَاسِ، فَإِنَّهُ أَنْبَى لِلسَّيْفِ عَنِ الْهَامِ، وَ التَّوَّأَ فِي
أَطْرَافِ الرِّمَاحِ، فَإِنَّهُ أَمْرٌ لِلْأَسِنَّةِ، وَ عَضُّوا الْأَبْصَارَ، فَإِنَّهُ أَرْبَطُ لِلْجَاشِ، وَ أَسْكَنُ
لِلْقُلُوبِ، وَ أَمِيتُوا الْأَصْوَاتَ، فَإِنَّهُ أَطْرَدُ لِلْفِشْلِ، وَ رَايَتَكُمْ فَلَا تُمِيلُوهَا، وَ لَا
تُخْلُوهَا، وَ لَا تَجْعَلُوهَا إِلَّا بِأَيْدِي شُجْعَانِكُمْ، وَ الْمَانِعِينَ الذَّمَّارَ مِنْكُمْ . فَإِنَّ
الصَّابِرِينَ عَلَى نَزُولِ الْحَقَائِقِ هُمُ الَّذِينَ يَحْفُونَ بِرَايَاتِهِمْ، وَ يَكْتَفُونَهَا حِفَافِيهَا وَ
وَرَاءَهَا وَ أَمَامَهَا، لَا يَتَأَخَّرُونَ عَنْهَا فَيَسْلِمُوهَا، وَ لَا يَتَقَدَّمُونَ عَلَيْهَا فَيُفْرِدُوهَا أَجْزَاءَ
أَمْرُوءِ قَرْنِهِ، وَ أَسَى أَخَاهُ بِنَفْسِهِ، وَ لَمْ يَكِلْ قَرْنَهُ إِلَى أَخِيهِ فَيَجْتَمِعَ عَلَيْهِ قَرْنُهُ وَ قَرْنُ
أَخِيهِ. وَ أَيُّمُ اللَّهِ لَئِنْ فَرَرْتُمْ مِنْ سَيْفِ الْعَاجِلَةِ لَا تَسْلَمُوا مِنْ سَيْفِ الْآخِرَةِ، أَنْتُمْ
لِهَامِيمِ الْعَرَبِ وَ السَّنَامِ الْأَعْظَمِ. إِنْ فِي الْفِرَارِ مَوْجِدَةٌ لِلَّهِ، وَ الذُّلُّ اللَّازِمُ، وَ الْعَارُ
الْبَاقِي، وَ إِنْ الْفَارُّ لَغَيْرٍ مَزِيدٌ فِي عُمُرِهِ، وَ لَا مَحْجُوزٌ بَيْنَهُ وَ بَيْنَ يَوْمِهِ. مَنْ رَاحَ إِلَى
اللَّهِ كَالظَّمَانِ يَرِدُ الْمَاءَ، الْجَنَّةُ تَحْتَ أَطْرَافِ الْعَوَالِي، الْيَوْمَ تُبْلَى الْأَخْبَارُ، وَ اللَّهُ
لَأَنَا أَشْوَقُ إِلَى لِقَائِهِمْ مِّنْهُمْ إِلَى دِيَارِهِمْ. اللَّهُمَّ فَإِنْ رَدُّوا الْحَقَّ فَافْضُضْ
جَمَاعَتَهُمْ، وَ شَتَّ كَلِمَتَهُمْ، وَ أَبْسِلْهُمْ بِخَطَايَاهُمْ، إِنَّهُمْ لَنْ يَزُولُوا عَنْ مَوَاقِفِهِمْ
دُونَ طَعْنِ دِرَاكِ، يَخْرُجُ مِنْهُ النَّسِيمُ، وَ ضَرْبُ يَفْلِقُ الْهَامَ، وَ يَطِيحُ الْعِظَامَ، وَ يَنْدِرُ
السَّوَاعِدَ وَ الْأَقْدَامَ، وَ حَتَّى يُرْمُوا بِالْمَنَاسِرِ تَتَّبِعُهَا الْمَنَاسِرُ، وَ يُرْجَمُوا بِالْكَتَائِبِ
تَقْفُوهَا الْحَلَائِبُ، وَ حَتَّى يُجَرَّ بِبِلَادِهِمُ الْخَمِيسُ يَتْلُوهُ الْخَمِيسُ، وَ حَتَّى تَدْعُقَ
الْخَيُْولُ فِي نَوَاحِرِ أَرْضِهِمْ، وَ بِأَعْنَانِ مَسَارِبِهِمْ، وَ مَسَارِحِهِمْ. أَقُولُ: الدَّعَقُ: الدَّقُّ،

أَيُّ تَدَقُّ الْخَيُْولُ بِحَوَافِرِهَا أَرْضَهُمْ، وَ نَوَاحِرُ أَرْضِهِمْ: مُتَقَابِلَاتُهَا، يُقَالُ: مَنَازِلُ بَنِي
فُلَانٍ تَتَنَاحَرُ، أَيُّ تُتَقَابَلُ.

تعلیم یاران در کار جنگ

آموزش نظامی (تاکتیکهای رزم انفرادی)

زره پوشیده‌ها را در پیشاپیش لشگر قرار دهید، و آنها که کلاه‌خود ندارند، در پشت سر قرار گیرند، دندانها را در نبرد روی هم بفشارید، که تاثیر ضربت شمشیر را بر سر کمتر می‌کند، در برابر نیزه‌های دشمن، پیچ و خم به خود دهید که نیزه‌ها را می‌لغزاند و کمتر به هدف اصابت می‌کند، چشمها را فرو خوابانید، که بر دلیری شما می‌افزاید، و دل را آرام می‌کند، صداها را آهسته و خاموش سازید که سستی را می‌زداید. پرچم لشگر را بالا دارید و پیرامون آن را خالی مگذارید و جز به دست دلاوران و مدافعان سرسخت خود نسپارید، زیرا آنان که در حوادث سخت ایستادگی می‌کنند، از پرچمهای خود بهتر پاسداری می‌نمایند و آن را در دل لشگر نگاه می‌دارند، و از هر سو، از پیش و پس و اطراف، مراقب آن می‌باشند، نه از آن عقب می‌مانند که تسلیم دشمن کنند و نه از آن پیشی می‌گیرند که تنها رهایش سازند. هر کس باید برابر حریف خود بایستد و کار او را بسازد و به یاری برادر خود نیز بشتابد، و مبارزه با حریف خود را به برادر مسلمان خود وامگذارد که او در برابر دو حریف، قرار گیرد، حریف خود، و حریف برادرش

آموزش معنوی سربازان

بخدا سوگند! اگر از شمشیر دنیا فرار کنید از شمشیر آخرت سالم نمی‌مانید، شما بزرگان عرب و شرافتمندان برجسته‌اید، در فرار از جنگ، خشم و غضب الهی و ذلت همیشگی و ننگ جاویدان قرار دارد، فرارکننده بر عمر خود نمی‌افزاید. و بین خود و روز مرگش مانعی نخواهد کرد، کیست که شتابان و با نشاط با جهاد خویش به سوی خدا حرکت کند؟ چونان تشنه‌کامی که به سوی آب می‌دود؟ بهشت در سایه نیزه‌های دلاوران است، امروز در هنگامه نبرد آنچه در دلها و سر زبانهاست آشکار می‌شود، به خدا سوگند! که من به دیدار شامیان در میدان نبرد شیفته‌ترم تا آنان به بازگشت به خانه‌هاشان! که انتظار می‌کشند. بار خدایا! اگر شامیان از حق روی گرداندند جمعشان را پراکنده، و در میانشان اختلاف و تفرقه بیفکن، و آنان را برای خطاکاریشان به هلاکت رسان.

ضرورت جنگ بی‌امان برای شکست شامیان.

همانا شامیان، بدون ضربت نیزه‌های پیاپی هرگز از جای خود خارج نشوند، ضرباتی که بدنهایشان را سوراخ نماید، چنانکه وزش باد از این سو فرو شده بدان سو درآید، ضربتی که کاسه سر را پیراکند، و استخوانهای بدن را خرد، و بازوها و پاها را قطع و به اطراف پخش کند، آنان دست بر نمی‌دارند تا آنگاه که دسته‌های لشگر پیاپی بر آنان حمله کنند و آنها را تیرباران نمایند، و سواران ما هجوم آورند، و صفهایشان را در هم شکنند، و لشگرهای عظیم، پشت سر

لشگرهای انبوه، آنها را تا شهرهایشان عقب برانند، و تا اسبها سرزمینشان را که
روی در روی یکدیگر قرار دارد، و اطراف چراگاهایشان، و راههای آنان را، زیر
سم بکوبند(در پاسخ خوارج که ماجرای حکمیت را نمی پذیرفتند فرمود)